

» JEGYZET

VARGA
KÁROLYNekrológ – Búcsú
egy jó baráttól

A Magyar Értelmező Kéziszótár a cím fogalmát így határozza meg: „Elhunyt személy érdemeit méltató cikk vagy beszéd.” Ha jelen esetben a sokunk által kedvelt és értékelt Krónika, és vele együtt a lapcsaládhoz tartozó Erdélyi Napló és az Előretolt Helyőrség „halálának” kapcsán kívánok néhány méltató gondolatot leírni, jogosnak tűnik a kérdés, hogyan lehetséges ez, hiszen nem egy személyről van szó.

Nos, a magam részéről bátran ki merem jelenteni, nálunk a Krónika megjelenése első számától az utolsóig jó barátunk számított. Jó barátunk, kinek érkezése azt nyújtotta, amit emberi kapcsolatainkban egy hozzánk közel álló őszintesége, nyíltsága, ha kell figyelmeztetése jelenthet. Széles skálán mozgó tartalma mindenkinek ízlése szerinti olvasnivalót nyújtott. A nemzeti azonosságtudatot erősítő írások, bármilyen témában szívet, lelket, értelmet nyitogattak. Igazi konzervatív lapnak tartottam, amelyik nem állt be a „független-objektívnek” hazudott sajtótermékek sorába. Nem cenzúrázott. Ezt bizony állíthatom, hiszen megjelent szerény írásaim sokszor kényes témákat érintettek, legyen szó érdekvédelmi szervezetünkről vagy Tótkés Lászlóról. Ez utóbbi vonatkozásában szomorúan állapítom meg, hogy például egyházi lapunk ezt megtette (ha szükséges, bizonyítékkal szolgálhatok).

Egyszóval a lap megszűnése okán mélységes szomorúságot érzek, mint amikor egy jó barátot veszítünk el. Eltekintve a fenti értelmezési bevezetőtől néhány olyan szempontot kívánok felvetni, ami az újság megszűnéséhez kapcsolódik. Értem én, hogy mostanság az internet világa és lehetőségei, hogy a pénzügyi hatékonyság, a rentabilitás mindent felülírnak. De lennie kellene egy vörös vonalnak, amit nem szabadna átlépnie senkinek és semminek. Véleményem szerint ilyennek kellene lennie a papíralapú sajtónak, főleg, ha nem parancsra és érdekek mentén szerkesztik. Miért is? Mert Gutenberg óta a könyvnek, az újságnak, egyáltalán a papírra leírt szónak tapintható, sok esetben – gondoljunk az iniciálékra – művészi értéke, sőt azt is meg merem kockáztatni, „illata” volt. Ezzel ellentétben azt kell látnunk, hogy a könyv, a papíralapú sajtó elvesztette becsületét. Nem, vagy csak keveset olvasunk. Alig-alig látogatják a szebb napokat látott iskolai, közösségi könyvtárakat. Sok esetben a családi könyvtárak is értéktelenné válnak. Akik örökölhették, már hét határon túl vannak. Főlegesen tartják vesződni a sok könyvvel. Nemrég megdöbbenve hallottam, hogy valaki papírhulladék formájában „szabadult meg” több száz kötettől. Sajnos ez a folyamat érhető tetten jelen esetben is. Kevesen áldoznak egy magyar újság megrendelésére. Kevesen olvasnak újságot. Nosztagliával emlékszem a hajdani füstös kávéházak hangulatára, ahol az asztal kötelező tartozéka volt a napilap.

Természetesen ma ezt lehet úgy értelmezni, hogy a példa egy letűnt kor áporodott világát idézi. Az igazságtartalmat döntse el ki-ki magában. Végül – lehet már okafogyott megoldásként – egy lehetőséget kívánok felvillantani. Az elmúlt rendszer ha szemfényvesztésként is, de életben tartotta az Előre napilapot (az akkori lapkiadások kívánalmi, szabályai szerint). De mégis volt egy magyar nyelven írt országos terjesztésű napilap, minden hibájával és erényével együtt. Csak halkán kérdezem: manapság a kormány tagjaként – úgymond demokráciában élve –, a pozitív diszkrimináció elve alapján nem lehetne elérni, hogy egy Krónikához hasonló magyar napilap életben maradjon?

Nincs más hátra, mint hogy hívó emberként, a feltámadásban bízva reménykedjek a honi, papíralapú magyar sajtó újraéledésében is. A magam nevében pedig megköszönöm a több mint 6000 kiadást megért számokat. Isten áldása legyen a volt és mostani szerkesztőségi tagok életén, annál is inkább, mert egy lap megszűnése sokak számára egzisztenciális kérdés is.

A szerző a nagybányai református egyházmegye nyugalmazott esperese

SZATMÁRI
BENCE

» JEGYZET

A Krónika mindig
mozgásban lesz. Épp úgy,
mint a tektonikus lemezek

Kisiskolás koromban találkoztam először a Krónika napilappal, amikor egyik napról a másikra reggelente a Bihari Napló mellett ez az újság is megjelent a postaládában. Azután csak ez. Furcsa volt, hogy nagyváradiéknak miért nem a helyi lapra fizetünk elő, de örültem is neki, hiszen a sporthírek – akkor jellemzően csak ez érdekelt – sokkal részletesebben és érdekesebben voltak megírva, mint amihez addig hozzászóltam. Később persze bekötötték az internetet, felfedeztem mindenféle sportoldalt és blogot, így a nyomtatott újságolvasást teljesen mellőztem. A kolozsvári egyetemi évek alatt kerültem ismét kapcsolatba a Krónikával: már az alapképzés első évében megtudtam, hol van a szerkesztőség, a sarki cigiárusnál is láttam olykor a lapot, de még szemináriumi tevékenységek során is előkerült példaként (és fizikailag is) a napilap. Pedig földrajzot végeztem, így egy kicsit konfúz volt a helyzet, hogy mi köze Erdély egyetlen magyar nyelvű napilapjának a lejtőszámításhoz és a lemezttektonikai folyamatokhoz. 2016 tavaszán kerültem a Krónikához értékesítőként, és ekkortól kezdett fokozatosan összeállni a Krónika-jelenség a fejemben: ez a napilap volt az, amiről

minden erdélyi magyar hallott, amely iránymutató volt, amely felülemelkedett a kis helyi híreken és összefüggésében, tárgyyszerűen mutatta be az erdélyi valóságot. Ami megkerülhetetlen volt – és marad is – akkor, amikor hírszolgáltatásról, publicisztikáról vagy éppen szakelemzésekről beszélgetünk Erdélyben magyar nyelven.

Nem titok, hogy mindig is vonzott a média, főként az újságírás világa. Amikor reklámértékesítőként a Krónikához kerültem, egyértelmű célom volt, hogy minél hamarabb szerkesztőségi taggá váljak. Ez végül sosem sikerült – amit visszagondolva oly’ nagyon nem is bánok –, de olykor mégis megadatott a lehetőség, hogy cikkeket írjak a Krónikába. Ez pedig kiemelt helyet fog kapni mindig is az önéletrajzomban, amire legalább olyan büszke leszek, mint bármelyik befejezett iskolámra. Mert egy olyan lapba írhattam, ami Aradtól Máramaroszigetig és Szatmárnémetitől Brassóig megjelenik, és a kedves olvasók adnak az ott kinyomtatott minden egyes betűleütésre.

Most utoljára van arra lehetőségem, hogy a Krónika publikálja az írásomat. És sajnos nemcsak az én hobiból megírt cikkeimet, hanem a vérbeli profikét is. Mindezt emberileg és szakmailag rettentően sajnálom, de gazdaságilag akarva-akaratlan muszáj elfogadnom és megértenem. Abban viszont biztos vagyok, hogy a Krónika szellemisége nem vesz el, már csak azért sem, mert az online változatát szakszerűen építették fel, és már most is erős lábakon áll. Még ha nem is lesz nyomdaillatú, de igazi krónikás marad. Ami egy cseppet az enyém is lesz, mindörökké.

JAKAB
MÓNIKA

» JEGYZET

A Krónika
mint mentsvár – búcsú

Emlékszem, gyerekkoromban nagyszüleimnél rengeteg újságot lapoztam, többnyire a nagybetűs címetek olvastam át, és az újságban látható fotók érdekelték. Aztán később egyetemre kerültem, filmet forgattunk, a filmről pedig cikk jelent meg a Krónika hasábjain. Jól emlékszem, mekkora öröm volt számomra olvasni a Krónikát, és büszke voltam, hogy „benne vagyunk AZ újságban”. De soha nem gondoltam volna, hogy egyszer az erdélyi magyar napisajtó egyik legjelentősebb szerkesztőségéhez fogok jómagam is tartozni.

Öt és fél évvel ezelőtt a Krónika jelentette számomra a mentsvárat. Egyetemi éveim után munkát

kerestem a kincses városban, úgy alakult, hogy közben a munka talált meg engem – és nem fordítva. Habár média szakon tanultam, azelőtt nem jártam szerkesztőségben, és fogalmam sem volt arról, miként készül egy napilap. De aki a Krónikánál dolgozik, az tudja, hogy mi nem csupán egy szerkesztőség vagyunk/voltunk, nem egy egyszerű munkahely, hanem sokkal több annál. A kezdetektől fogva családtagként, barátként fogadott a szerkesztőség, bátorítva: „képes vagy rá, nem vagy egyedül!”. És igazuk volt. Azóta eltelt majdnem hat év, most magam mögött hagyom több mint ezer példányszám Krónika napilap betördelését, több száz közéleti-dokumentarista fotót, megannyi megírt riportot-interjút. A szerkesztőség olyan hely volt, ahol fejlődni lehetett. Engedtek szárnyakat bontogatni, lehettem fotós, tördelőszerkesztőként is írhattam cikkeket. Tanulhattam és tanítottak, amit ezúton is köszönök minden kedves kollégának!

Útközben. Az is előfordult, hogy a Krónika szerkesztősége Székelyföldre utazott